Antonakis

Medusa devouring Perseus, 2021

Oil on canvas 80 x 100 cm

*English text follows.

Ίσως ο πιο παρεξηγημένος γυναικείος χαρακτήρας στην αρχαία ελληνική μυθολογία είναι η Μέδουσα, ένα τρομακτικό τέρας με δηλητηριώδη φίδια στο κεφάλι της. Όποιος αντίκριζε το φριχτό αυτό πρόσωπο ή συναντούσε το βλέμμα της πέτρωνε κυριολεκτικά από το φόβο. Τη Μέδουσα αποκεφάλισε ο Περσέας, με την βοήθεια της Αθηνάς και του Ερμή. Ακόμα και τότε όμως η όψη του κομμένου κεφαλιού ήταν αρκετή για να απολιθώσει όποιον το αντίκριζε.

Ο πρώτος που ερεύνησε σε βάθος την ιστορία της προέλευσής της στη λογοτεχνία ήταν ο Ρωμαίος ποιητής Οβίδιος. Σύμφωνα με τον Οβίδιο, η Μέδουσα ήταν κάποτε μια όμορφη κόρη, η μόνη θνητή από τρεις αδελφές που ήταν γνωστές ως Γοργόνες. Η ομορφιά της τράβηξε την προσοχή του θεού της θάλασσας, Ποσειδώνα, ο οποίος τη βίασε μέσα στον ιερό ναό της Αθηνάς. Έξαλλη για τη βεβήλωση του ναού της, η Αθηνά μεταμόρφωσε τη Μέδουσα σε τέρας, με τη θανάσιμη ικανότητα να πετρώνει όποιον την κοίταζε κατά πρόσωπο. Στη συνέχεια την εξόρισε μαζί με τις αδελφές της σε ένα νησί, όπου ο 'ήρωας' Περσέας την αποκεφάλισε και χρησιμοποιούσε το κεφάλι της σαν όπλο εναντίον των εχθρών του. Υπάρχει όμως και η θεωρία ότι η Αθήνα την μεταμόρφωσε όχι από εκδίκηση αλλά για να την προφυλάξει και προστατεύσει από περεταίρω κακοποίηση. Το όνομα της Μέδουσας προέρχεται από τη μετοχή του ρήματος «μέδω» (= «βασιλεύω», «προστατεύω», αργότερα «προσέχω», «προνοώ»), Η κατάρα της Αθηνάς ίσως να μην ήταν τιμωρία για τη Μέδουσα, αλλά μια τιμωρία για τους θεούς και τους άντρες που σκόπευαν να την βλάψουν. Σε τελική ανάλυση, η Αθηνά έδωσε στη Μέδουσα την απόλυτη δύναμη εναντίον των ανδρών: τη δύναμη να τιμωρεί και να αποφεύγει το ανδρικό βλέμμα ανεξάρτητα από το ποιος ήταν ο άνδρας που τολμούσε να την κοιτάξει.

Η μέδουσα είναι ένα θέμα με το οποίο ο Αντωνάκης καταπιάστηκε πριν πολλά χρόνια. Το έργο έχει αναφορές στο έργο του Goya που απεικονίζει τον Κρόνο να τρώει τα παιδιά του και σε μια αφηρημένη απόδοση φαίνεται η Μέδουσα να καταβροχθίζει τον Περσέα, ενισχύοντας φαινομενικά την αντίληψη ότι η Μέδουσα ήταν ένα τέρας. Ωστόσο, ο καλλιτέχνης το κάνει μόνο για να τονίσει ότι ο μύθος επικεντρώνεται στη βία που ασκεί η Μέδουσα εναντίων των ανδρών και πουθενά δεν αναφέρεται ο

βιασμός της από τον Ποσειδώνα. Η απεικόνιση της Μέδουσας ως ένα τέρας γίνεται το κεντρικό σεξιστικό θέμα του μύθου και καθώς επαναφέρεται σε μια πατριαρχική και ανδροκρατούμενη κοινωνία, το γεγονός ότι ήταν θύμα βιασμού επισκιάζεται από την τρομακτική εμφάνιση και την ικανότητά της να μετατρέπει τους άνδρες σε πέτρα. Εστιάζοντας στην άσχημη, τερατώδη εμφάνιση της Μέδουσας, δεν εξετάζουμε τους ρόλους των ανδρών και της κουλτούρας του βιασμού στην ιστορία. Αυτό προσπαθεί να τονίσει ο καλλιτέχνης με το έργο του που πάει ενάντια σε κάθε στερεότυπο αφού το θηλυκό «τέρας» καταφέρνει να αναδειχθεί νικητής στη μάχη ενάντια στον άτρωτο και δυνατό άντρα. Ο καλλιτέχνης αποδομεί τον πατριαρχική φακό, μέσω των οποίων προβάλλεται η ιστορία και δίνει πίσω τη δύναμη στην Μέδουσα.

//.

Perhaps the most misconceived female character in ancient Greek mythology is Medusa, a terrifying monster with venomous snakes on her head, with the ability to turn anyone that looked at her to stone. She was beheaded by Perseus with the help of Athena and Hemes. Even then however, the face of the severed head was enough to petrify anyone who saw it.

The first to investigate in depth the history of its origin in literature, was the Roman poet Ovid. According to Ovid, Medusa was once a beautiful woman, the only mortal out of three sisters known as the Mermaids. Her beauty caught the attention of Poseidon, the god of the sea, who raped her inside the sacred temple of Athena. Enraged by the desecration of her temple, Athena transformed Medusa into a monster, with the deadly ability to turn anyone who looked at her face into stone. She then exiled her and her sisters to an island, where the "hero" Perseus beheaded her and used her petrifying stare against his enemies. However, there is also another theory that Athena transformed Medusa not out of revenge, but to protect her from further abuse. Medusa's name derives from an ancient Greek verb that means "to protect and guard," which may be a nod to Athena's attempt to guard her from further abuse at the hands of Gods and other men. After all, Athena gave Medusa the ultimate power against men: the power to both punish and avoid the male gaze regardless of the rank or status of the man daring to look at her.

Medusa is a subject matter that Antonakis grappled with many years ago. His work has references to Goya's work depicting Saturn eating his children and in his abstract rendition, Medusa appears to devour Perseus, seemingly strengthening the notion that Medusa was a monster. However, the artist only does that to emphasize that the classic story of the myth sweeps the original violence against Medusa under the rug to center the violence she commits against men. The portrayal of Medusa as a monster becomes the central sexist theme of the myth and as it is retold in a patriarchal and maledominated society, the fact that she was a victim of rape is overshadowed by her terrifying appearance and ability to turn men into stone. By focusing on Medusa's ugly, monstrous appearance, we miss an opportunity to examine the roles of men and rape culture in her story. This is what the artist is trying to emphasize with his work that goes against every stereotype since the female 'monster' manages to emerge victorious in the battle against the invulnerable and strong man. The artist deconstructs the patriarchal lens through which the story is viewed and gives the power back to Medusa.